TAKK FOR
TEKNIKKEN!

Kristne
Friskolers
Forbund

Takk for tilliten!

Kristne Friskolers Forbund

Fag og tro – med integritet og kreativitet

Onsdag 10. februar 2021

v/Margunn Serigstad Dahle (NLA Høgskolen Kr.sand /Damaris Skole)

SEX OG POLITIKK

Forside | Kampanje | For undervisere | Til Sex og Politikk

SEXPOLITIKK 10 Uke 6 år

DIGITAL SEKSUALITET

Kampanje 2021: Trivsel i pandemien

#DIGseksualitet

8.-10. trinn

Uke 6 – Den gode historien om kjærlighet og sex

Damaris Skole

Fagfornyelsen

Til FRIMODIGHET

- ikke forlegenhet

Kunnskapsgrunnlaget

... på en kristen skole vil elevene lære å se etter livssynsmomenter som ligger til grunn for kunnskapen og også å bli bevisst grunnlaget for sin egen kritiske tenkning.

(fra utvidet overordnet del)

LIVSSYN
som nøkkel

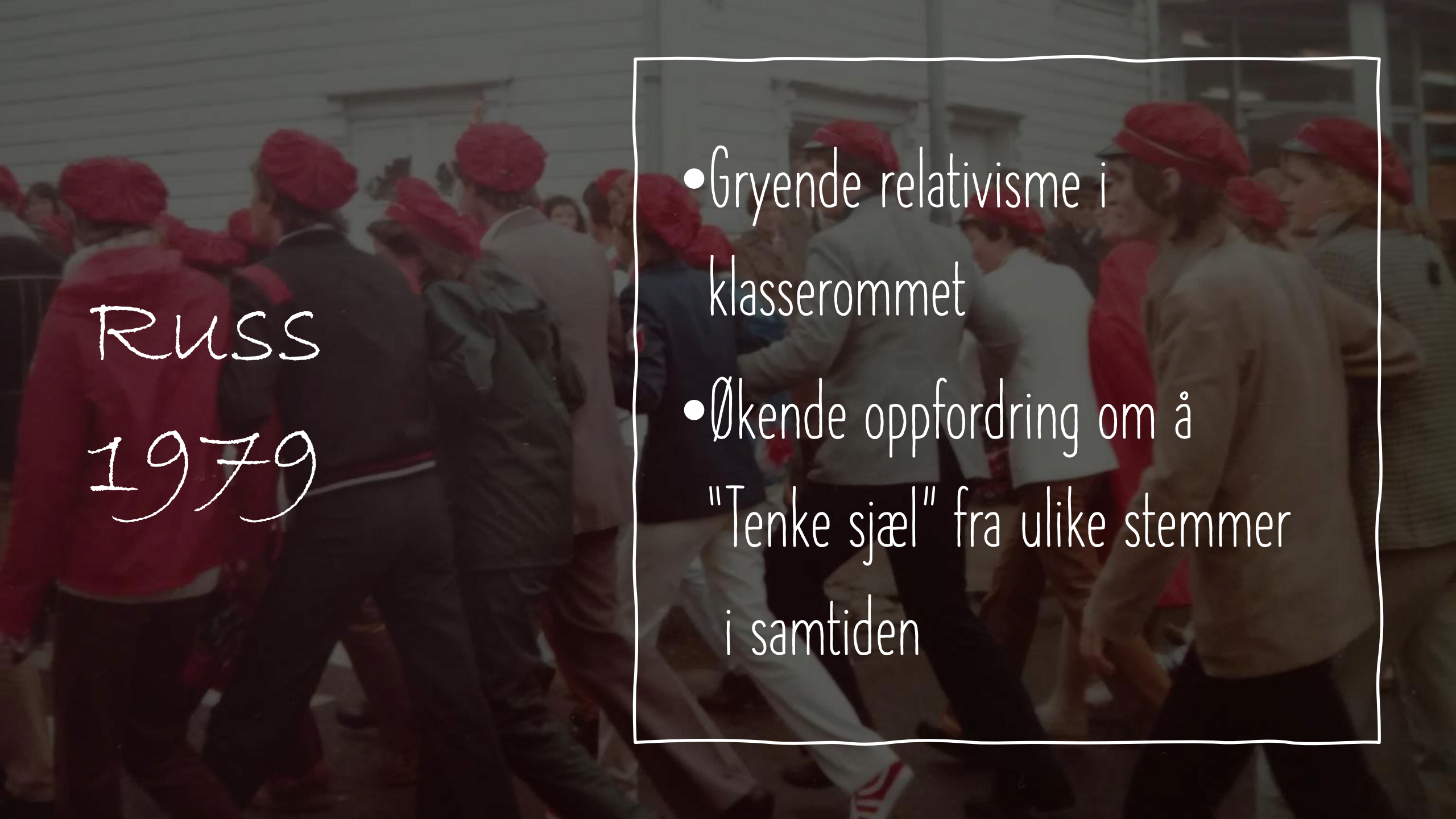

Russ 1979

- Gryende relativisme i klasserommet
- Økende oppfordring om å "Tenke sjæl" fra ulike stemmer i samtiden

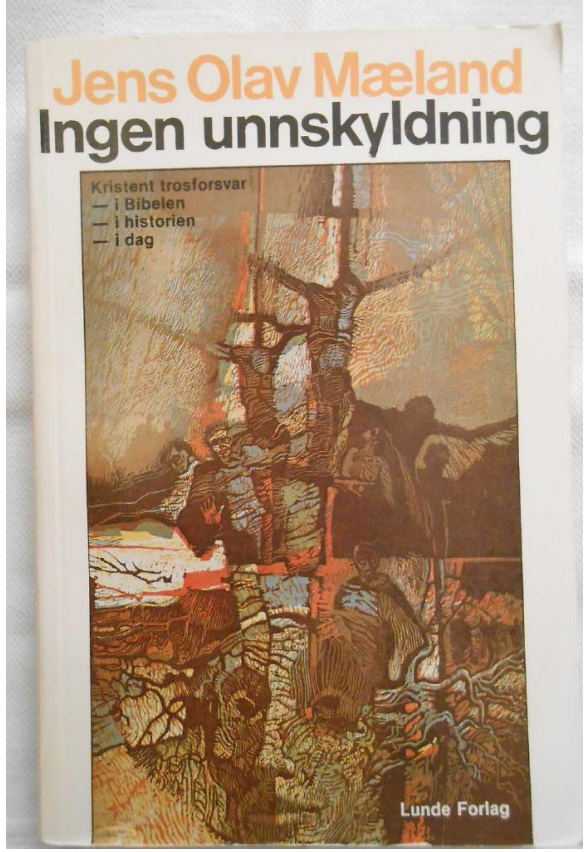

Sentrale stabbestener

+ Landslaget for Kristen Skole (LKS)

  i lærerskoletiden, som studentrepresentant

Hva med din reise? Tid for litt refleksjon...

En prat på rektors kontor i 1991 fikk følger

NLA Høgskolen

Fagutvikling og sjølvforståing på kristen grunn

Gunhild Hagesæther, Gunnar Innerdal og Bjarne Kvam (red.)

ARTIKKEL 6

Livssynsteori som perspektiv ved NLA Mediehøgskolen Gimlekollen

Margunn Serigstad Dahle og Bjørn Hinderaker

NLA Høgskolen

NOASP NORDIC OPEN ACCESS SCHOLARLY PUBLISHING CAPPELEN DAMM AKADEMISK 2020

1998 - 2003

PÅ SPORET AV LIVSSYN
Utvikling og utprøving av eit analyseverktøy
- med ungdom som case
Margunn Serigstad Dahle
Hovudoppgåve i
kristendomskunnskap
ved
Norsk Lærerakademi Vitenskapelig Høgskole

NETFLIX

2021

Sjekk gjerne trailer til Dawson's Creek her:

https://www.youtube.com/watch?v=ntxG68WJzuA

"Killing me softly with LIVSSYN"

Kristne Friskolers Forbund

Fag og tro – med integritet og kreativitet

PRINSIPIELL OG PRAKTISK UTFORSKNING AV LIVSSYN SOM VERKTØY...

LIVSSYNET

Spørsmålene våre

Svarene våre

Påvirker alt vi ser

Ofte ubevisst

Selvbekreftende

Vanskelig å forandre

To think intelligently today means to think worldviewishly

Os Guinness, sosiolog

APROPOS FAG - TRO:

- Alltid underliggende premisser (livssyn)
- Alltid respekt for faglighet
- Aldri "smugle inn" kristen tro, men være redelig

William Lane Craig, filosof og teolog

Fag og tro – i fire trinn

- Avklare
  - det grunnleggende forholdet mellom tro og fag
  - åpenhet som premiss i et livssynsåpent samfunn

- Analysere
  - spor av livssyn
  - avdekke nøytralitetsmyten

Fag og tro – i fire trinn

- Argumentere
  - synliggjøre kristen tro som mulig alternativ
  - synliggjøre kristen tro som troverdig alternativ

- Anvende
  - i undervisningen i det aktuelle faget (inkludert vurderingsaspektet? Grenseoppgang)
  - i undervisningen i KRLE / Krd / RoE , med vekt på vurderingsaspektet

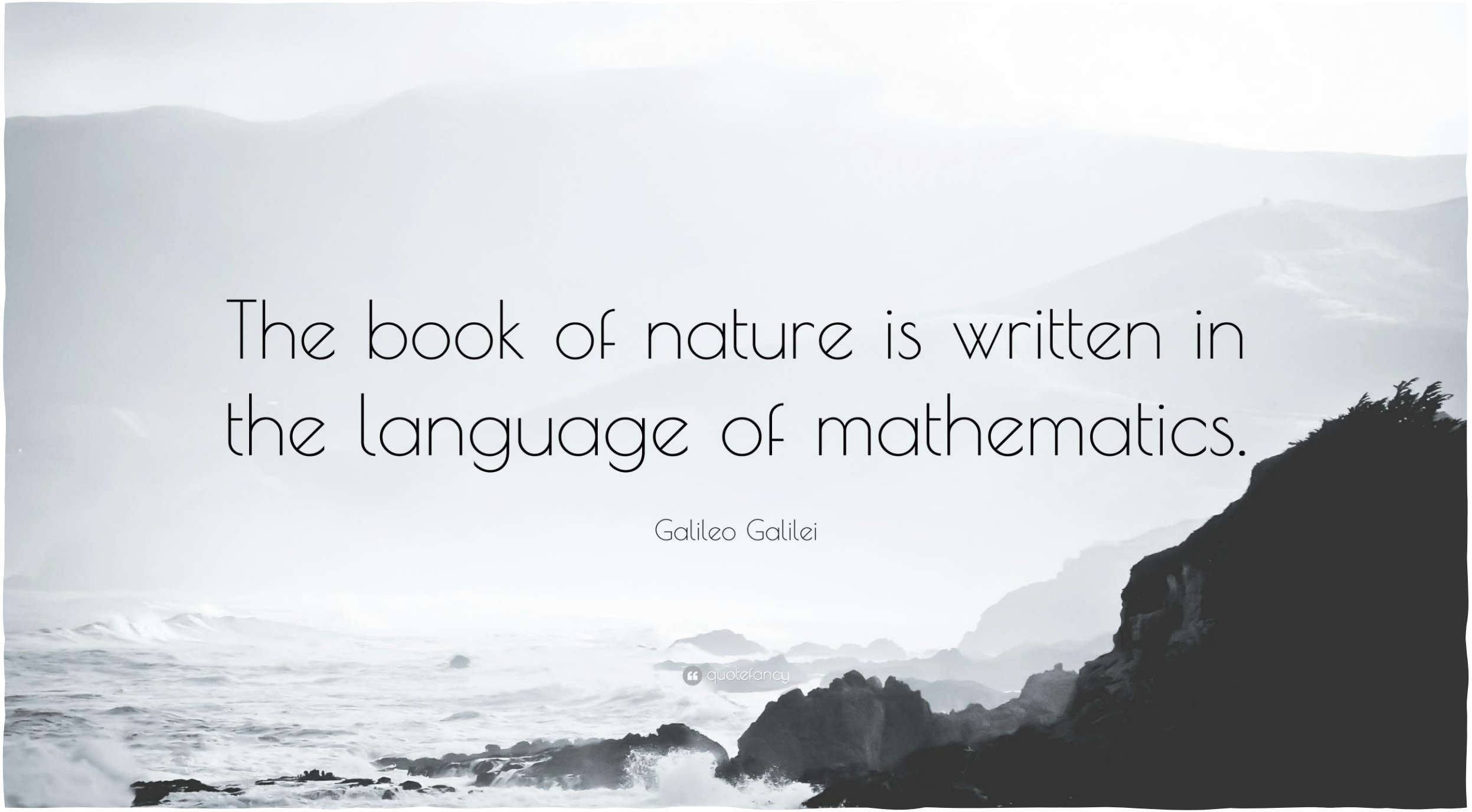
The book of nature is written in the language of mathematics.
Galileo Galilei
quotefancy

I den populære serien med animerte videoer fra Reasonable Faith (William Lane Craig), finnes det også en video om Gud og matematikk: «Why does mathematics work?»

https://subsplash.com/reasonablefaith/media/mi/+w7p8kn6

Denne videoen illustrerer både «analyse» og «argumenter»

Livssynsteori – hvorfor så anvendelig?

- Bredt fagfelt - tre sentrale innfallsvinkler:
  - Idéhistorisk, der en ender i vårt LIVSSYNSSÅPNE SAMFUNN
  - Sosiologisk, der SEKULARISERING og PLURALISERING er bærende begrep
  - Systematisk, der vi har vårt fokus i dag

A worldview is a commitment,
a fundamental orientation of the heart,
that can be expressed **as a story** or *in a set of presuppositions*
(assumptions which may be true, partially true or entirely false)
which we hold (consciously or subconsciously, consistently or inconsistently)
about the basic constitution of reality,
and that provides the foundation on which we live
and move and have our being.

J. W. Sire

Klassisk def.
'worldview'

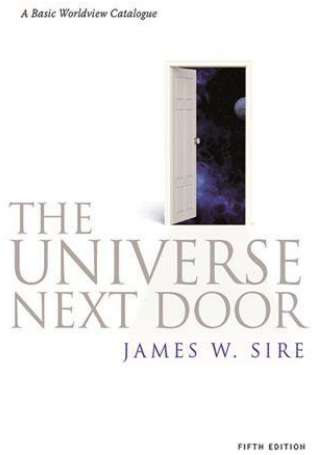

Standard definisjon på norsk

– En helhetsoppfatning av tilværelsen. Mer og mindre helhetlige svar på 'livsspørsmålene'.

Per Magne Aadnanes

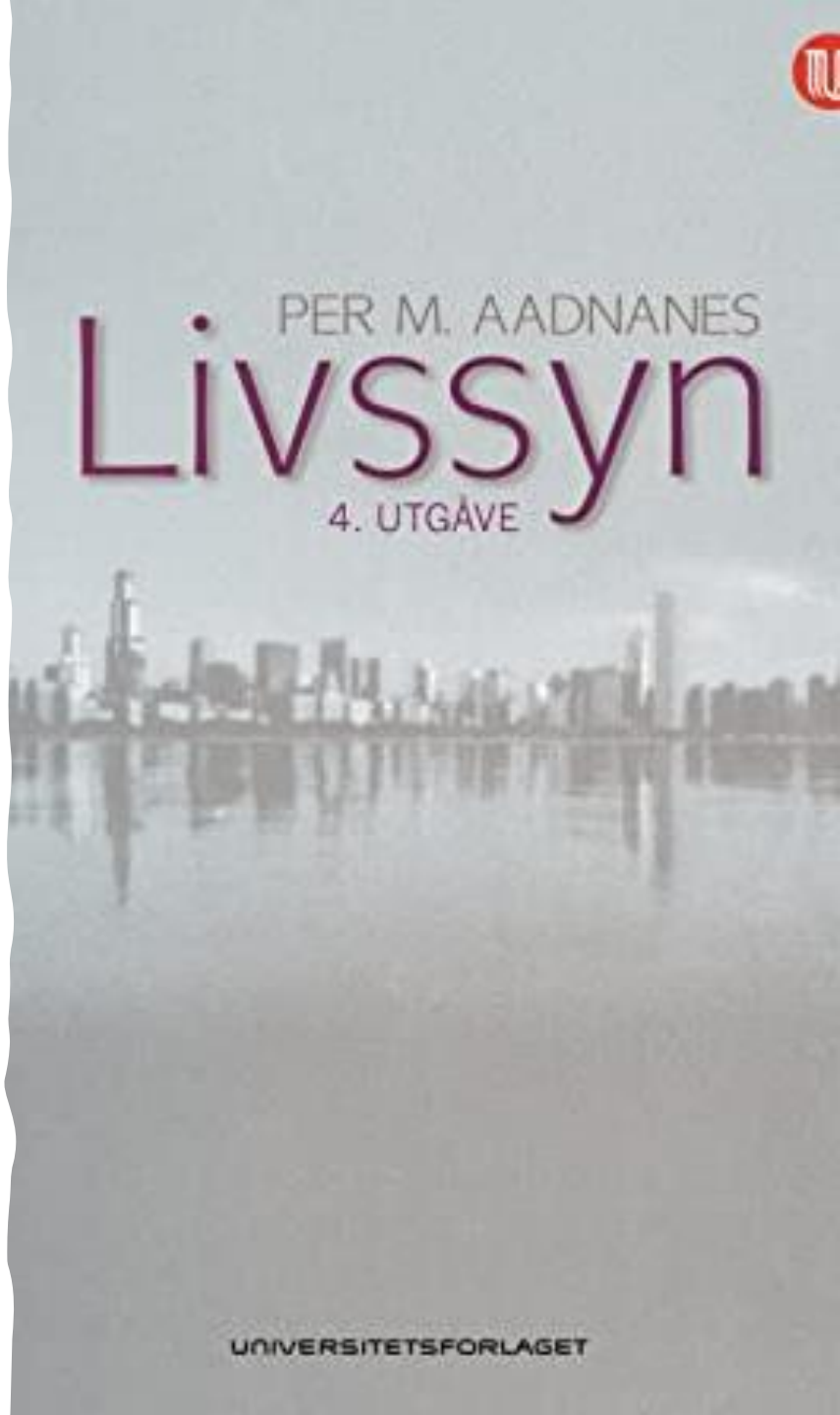

«Adle he et livssyn»

- Enten en er **bevisst** på at en har et livssyn eller **ikke**
- Enten livssynet er **reflektert** eller **ikke**
- Enten livssynsmomentene **henger sammen** eller **spriker**
- Enten livssynet er **religiøst** eller **sekulært**

Livssynets innerside og ytterside

- Innersiden:
  - Det subjektive, personlige livssynet

- Yttersiden:
  - De objektive livssynstradisjonene og -trendene

Livssynets innholdsmomenter

- Verdier
- Menneskesyn
- Virkelighetsoppfatning

Per Magne Aadnanes

Et fjerde innholdsmoment fra min egen forskning

«Jeg tror ikke på en dritt utenom naturvitenskapen» (Isak i SKAM)

Et nyttig skjema fra Aadnanes

	Religiøst perspektiv	Sekulært perspektiv
Mennesket er «over» naturen	Monoteistisk perspektiv	Sekulærhumanistisk perspektiv
Mennesket er «en del av» naturen	Panteistisk perspektiv	Naturalistisk perspektiv

En tredelt tilnærming
- aktuell på våre skoler

- DANNING
  - kristen oppdragelse / livssynsdanning
- UNDERVISNING
  - i det kristne livssynet
- TOLKNING
  - i arbeidet med fag-tro

Kristne Friskolers Forbund

Fag og tro – med integritet og kreativitet

PRINSIPIELL OG PRAKTISK UTFORSKNING AV LIVSSYN SOM VERKTØY…

Tolkningen, fagfornyelsen og tillegget

- Dybde-læring
  - Dybdelæring er å lære noe så godt at du forstår sammenhenger og kan bruke det du har lært i nye situasjoner. Dybdelæring er altså mer enn faglig fordypning.
  - Verdigrunnlaget i overordnet del skal prege dybdelæringen.
  - Utvikle gode holdninger og dømmekraft, evne til refleksjon og kritisk tenkning ogtil å foreta etiske valg (sml. FAGFORNYELSEN)
- Kritisk tenkning
  - Kritisk tenkning skjer alltid utfra et grunnsyn. Vitenskapen og fornuften er ikke nøytrale. Det innebærer at på en kristen skole vil elevene lære å se etter livssynsmomenter som ligger til grunn for kunnskapen og også bli bevisst grunnlaget for sin egen kritiske tenkning. (sml. LANGT OG KORT TILLEGG)

Lívssynsanalysen og ísfjellet

- I filmer og populærkulturen ellers: særlig handlinger og dialoger
- I fagtekster: særlig påstander, eksempler, oppgaver og illustrasjoner

Hva er sant og godt, rett og galt, viktig og uviktig, etc.?

Hva er menneskets særpreg, verdi, ansvar etc.?

Hva med den fysiske verden - alt som finnes? En illusjon?
Finnes Gud / guder - i tilfelle; hva slags? Hvorfor lidelse?
Etc.

Hva med tillit og mening - til hva, og hvor finnes den?
I noe materielt eller åndelig? Etc.

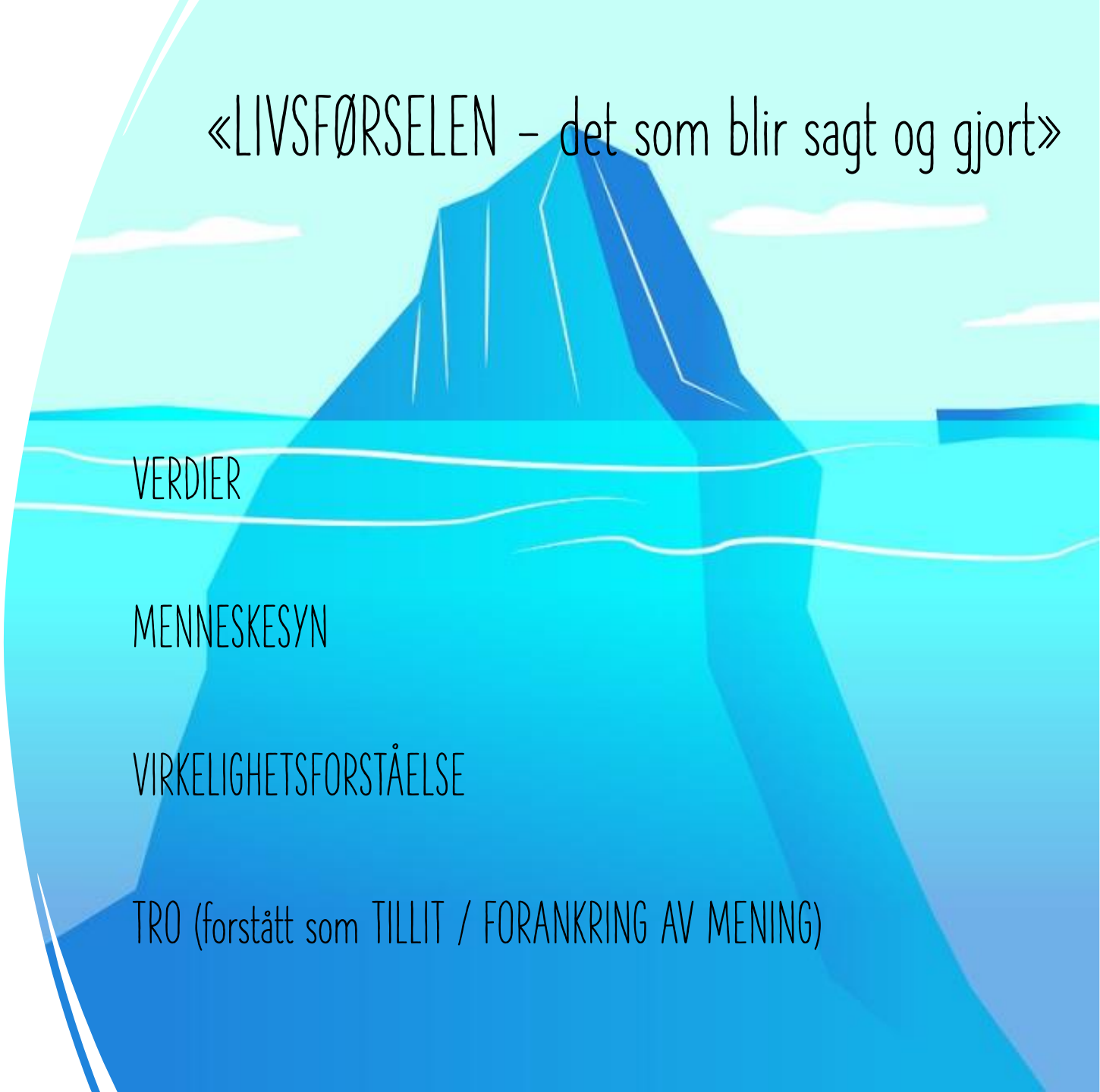

Sa du NØYTRAL?

https://www.facebook.com/Danielsenskoler/videos/2505875831832 94

KRITISK TENKNING-ETISK BEVISSTHET-GOD DØMMEKRAFT

Sa du *nøytral*?

Livssyn og læremidler – en oppdagelsesreise i kritisk tenkning og inkludering

Guide til analyse av skolens læremidler

Versjon 1
Juni 2019

www.danielsen-skoler.no

NLA Høgskolen

Damaris Norge

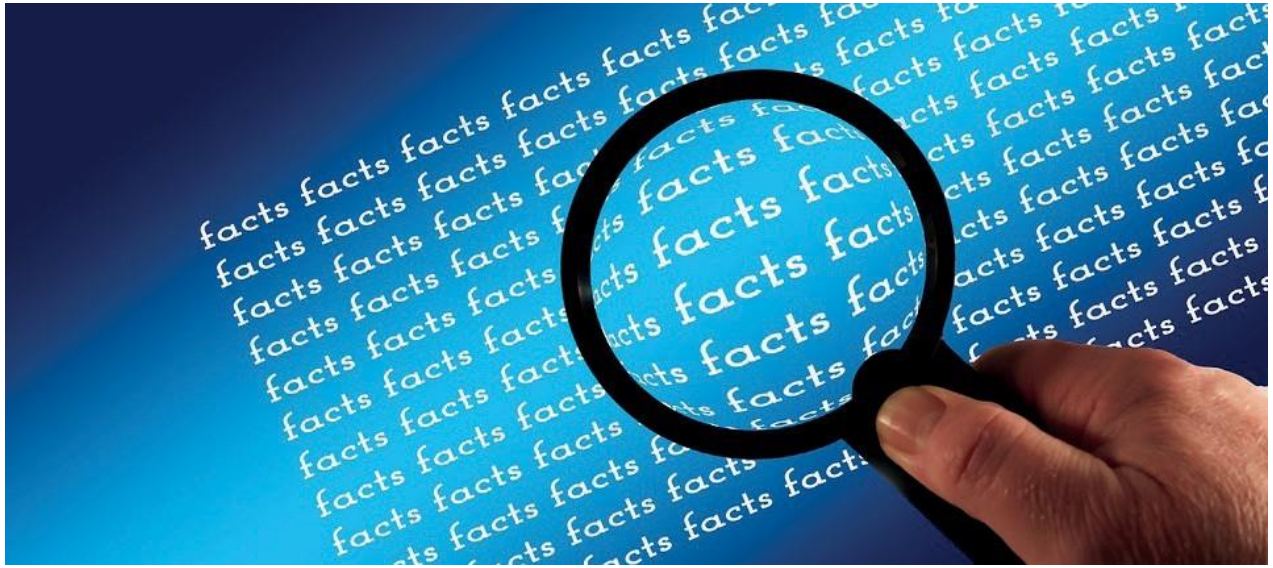

Filmer om læremiddelanalyse

Som en del av satsingen «Sa du nøytral?», er det utviklet 10 korte videoer:

Film 1: *Livssyn, læremidler og myten om nøytralitet*
Film 2: *Respekt og kunstige murer mellom tro og fag*
Film 3: *Hvordan blir livssyn og spørsmål om tro behandlet i læremidlene?*
Film 4: *Menneskesyn – i læremidler, populærkultur og offentlig debatt*
Film 5: *Menneskesyn: Hva er et godt liv?*
Film 6: *Livssyn og ideologi – hvilke spørsmål og perspektiver slipper til?*
Film 7: *Metafortellinger og vitenskap*
Film 8: *Kristen tro og vitenskap*
Film 9: *Hva er sannhet?*
Film 10: *Sannhetskriterier og læremidler*

Aktuelle spørsmål ut fra menneskesynet (video 4)

1. Se på læremidlets illustrasjoner og bilder:
   - Hvordan er vektleggingen av utseende, prestasjoner, eiendeler, relasjoner og opplevelser her?
   - Hvilket inntrykk skapes av hva som er viktig i livet og hva som gir mennesket verdi?
2. Se på perspektiv og argumentasjon i selve teksten og i spørsmål/oppgaver:
   - Hvor synes menneskets verdi å være forankret?

Her identifiseres spor av livssyn. Følg gjerne opp med et vurderingsspørsmål.

Aktuelle spørsmål ut fra menneskesynet (video 5)

Tenk på de fem «knaggene» som «det gode liv» lett henges på i populærkulturen (utseende, prestasjoner, eiendeler, relasjoner og opplevelser):

1. Hvilke er mest synlige i læremidlene?
2. Hvordan blir disse synlige?
3. I hvilken grad inviteres elevene til å tenke kritisk i møte med disse?
4. Viser læremiddelet andre «knagger» som et godt liv kan henge på?
   Hvis ja: Hvilke knagger, og hvordan blir disse synlige?

AKTUELLE ARTIKER hentet fra *VÅG Å TENKE* (Egill Danielsen Stiftelse 2012)

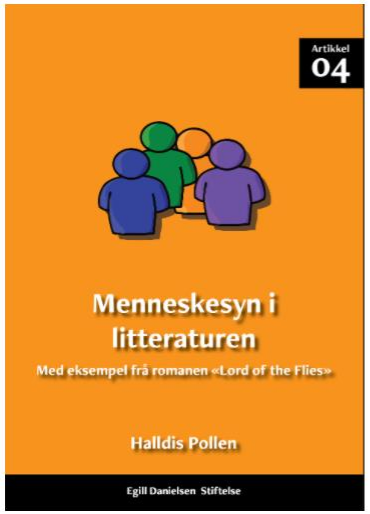

Ulike aspekter ved kritisk tenkning og vurdering:

1) Avdekke direkte faktafeil / fake news
2) Avdekke fraværet av et religiøst / kristent perspektiv
3) Identifisere tendensiøs vektlegging
4) Identifisere sporene av livssyn

Hvordan begrunner læremidler verdier og menneskerettigheter?

- Hvordan gjenfortelles og fortolkes følgende formulering i Den amerikanske uavhengighetserklæringen:

«We hold these truths to be self-evident, that all men are created equal, that they are endowed by their Creator with certain unalienable Rights, that among these are Life, Liberty and the pursuit of Happiness».

Sjekk: https://fagsjekk.no/er-det-for-lite-slagside-i-laeremidlene/

fagsjekk.no

Hva er utelatt?

- Når læreboka fokuserer på merkedager og høytider som Halloween, Thanksgving, Easter & Christmas, er det ingen referanse til jul og påske som religiøse høytider. Hvilke utfordringer og muligheter gir dettte?

▶ **Before reading**
What do you do at Easter?
Look up these words in your dictionary: daughter, son, penny, hunt.

Easter

Hot Cross Buns!

Hot cross buns!
Hot cross buns!
One a penny, two a penny,
Hot cross buns!

If you have no daughters,
Give them to your sons.
One a penny, two a penny,
Hot cross buns!

Easter in the USA

Easter is the time for Easter parades.
The first parades were in New York.

GLOSSARY
Easter *påske*
bonnets *hatter*
hidden *gjemt*
bunny (rabbit) *kanin*
crack *blir knust*

In the olden days Easter was the time to put on new clothes.
Now people just put on funny hats they call Easter bonnets.

In the USA children have Easter egg hunts.
The children have to find Easter eggs hidden in the garden.
Who has hidden the Easter eggs?
Why, the Easter Bunny of course!

Easter in Australia

In Australia it is the Bilby who brings the Easter eggs.
They play "the egg knocking game".
Everyone has an egg and they knock
their eggs together. Most eggs crack.
At the end, the person with
an uncracked egg wins.

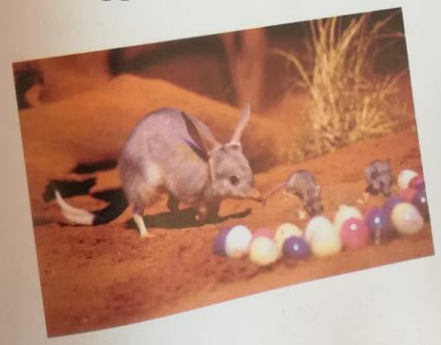

▶ **After reading**
Learn the rhyme off by heart.

▶ **Talk about it!**
a Which Easter tradition would you like to take part in? Why?
b Search for pictures on the internet of the traditional egg rolling game.
Use these search words: egg rolling.
How do you think the game is played?

Workbook pages 60, 61

Mange muligheter for samtale!

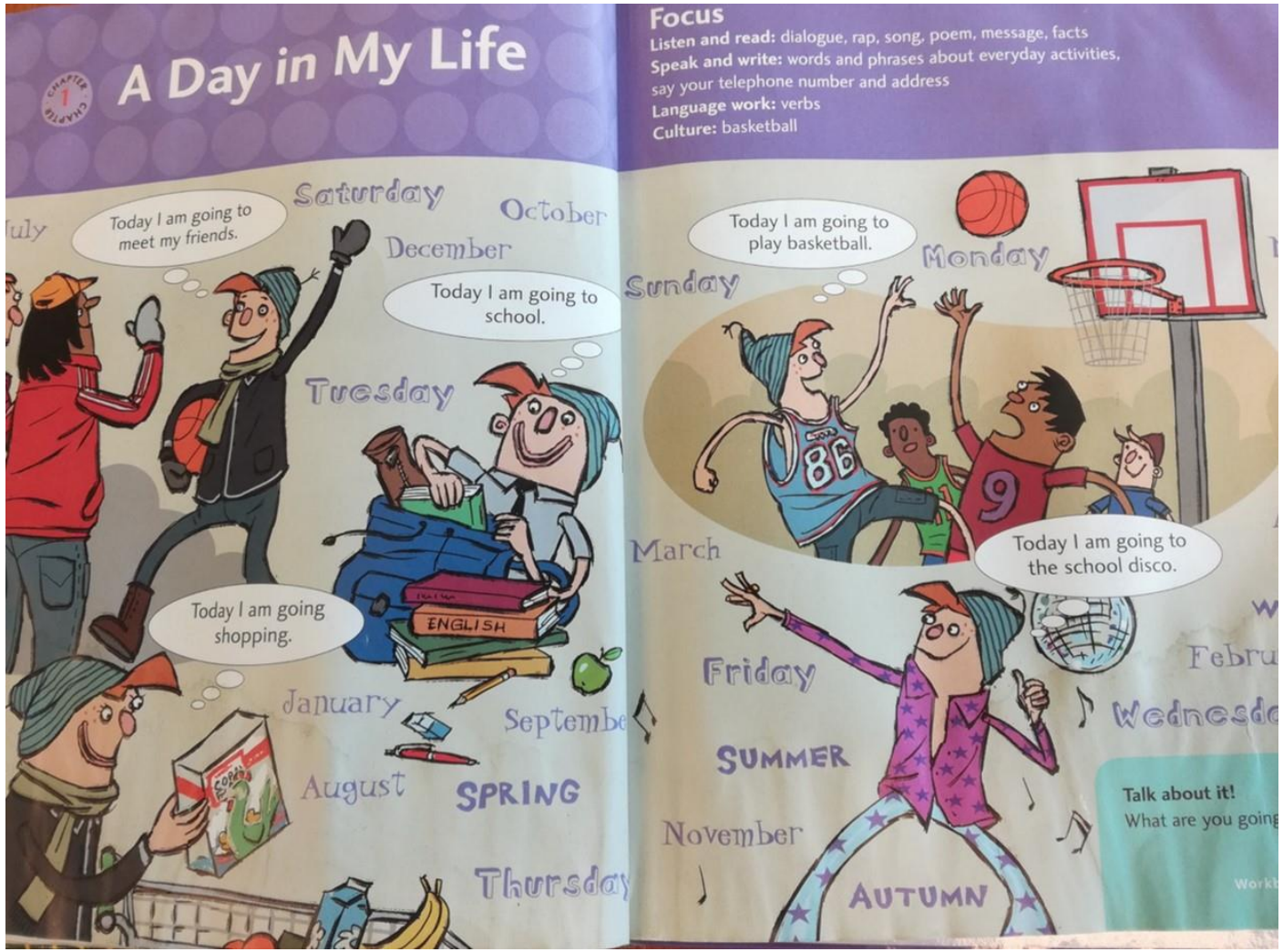

David Livingstone

- mer enn en oppdagelses-reisende?

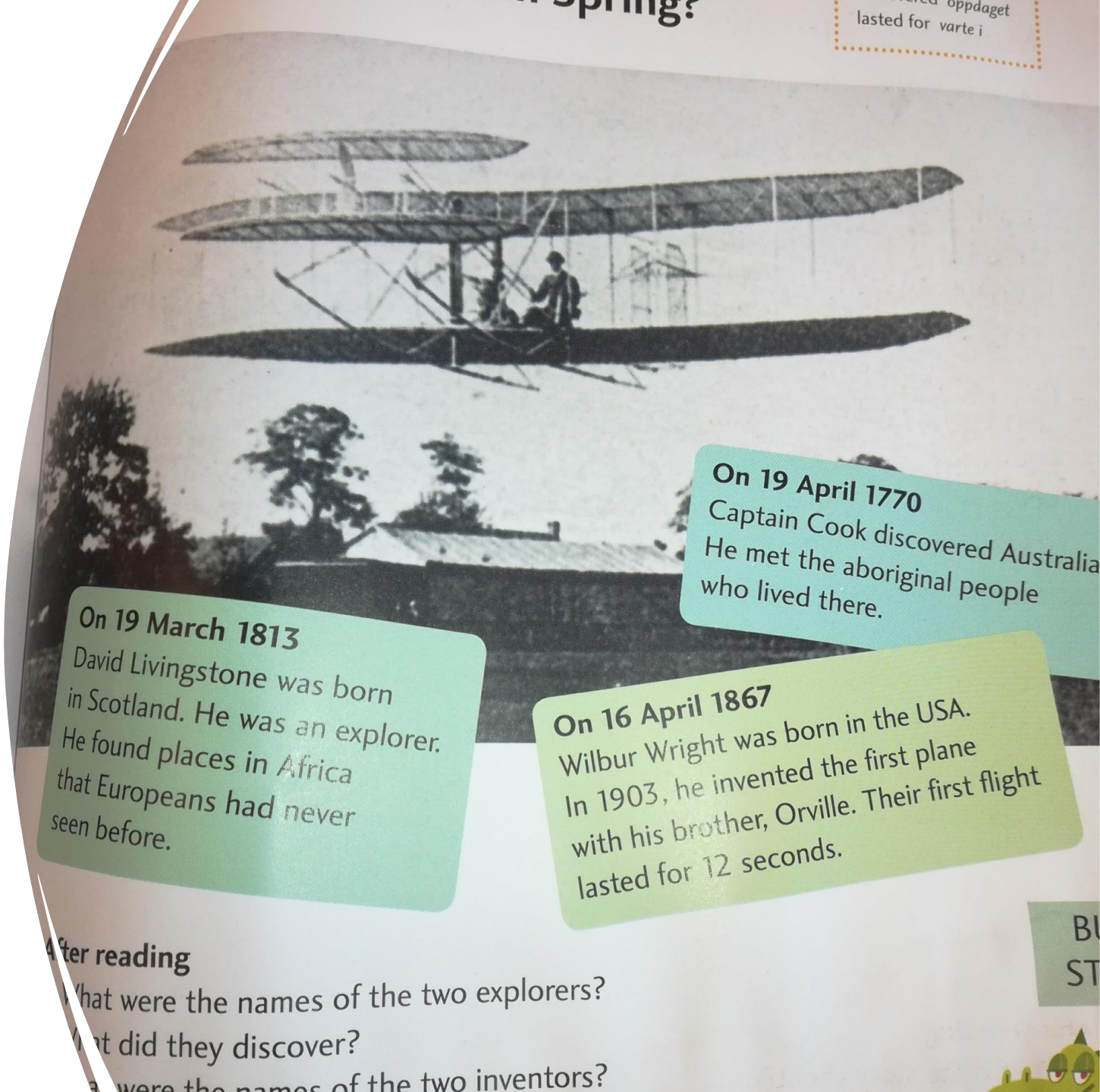

Fint utgangspunkt for samtale (verdier og msk.syn)

Kate: When I grow up I would like to be a pilot
and fly all over the world.

Jake: I want to be a vet at a zoo and look after the animals.

Sam: Maybe I will be a doctor. I would like to work in a hospital

Fran: Perhaps I will be a baker because I like to bake cakes.

Ben: Well, I think I will be a firefighter
and save people from burning houses.

Hannah: What do I want to be?
A nurse, a police officer, a bus driver, a farmer or a teach
Oh dear! There is so much to choose from.
No, I know. I want to be a diver and look for whales!

GLOSSARY
yeast *gjær*

▸ After reading

'Små poteter' (sesong 1, episode 22)

Siste *(synges ikke, men blir sagt med blikket mot kamera):*

Jeg vil bli skuespiller når jeg blir stor,
sånn at jeg kan stå på scenen og bli gjenkjent,
og sånn at mange folk vet hvem jeg er,
og bli veldig berømt og få et kjempebra liv!

Engelsk
studieforberedende

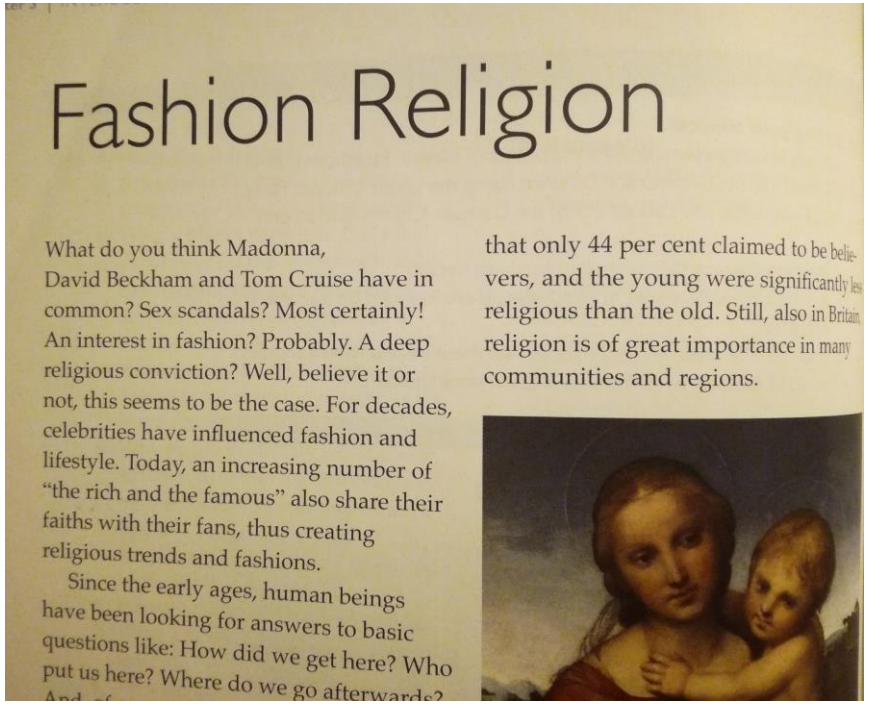

Fashion Religion

What do you think Madonna, David Beckham and Tom Cruise have in common? Sex scandals? Most certainly! An interest in fashion? Probably. A deep religious conviction? Well, believe it or not, this seems to be the case. For decades, celebrities have influenced fashion and lifestyle. Today, an increasing number of "the rich and the famous" also share their faiths with their fans, thus creating religious trends and fashions.

Since the early ages, human beings have been looking for answers to basic questions like: How did we get here? Who put us here? Where do we go afterwards?

that only 44 per cent claimed to be believers, and the young were significantly less religious than the old. Still, also in Britain, religion is of great importance in many communities and regions.

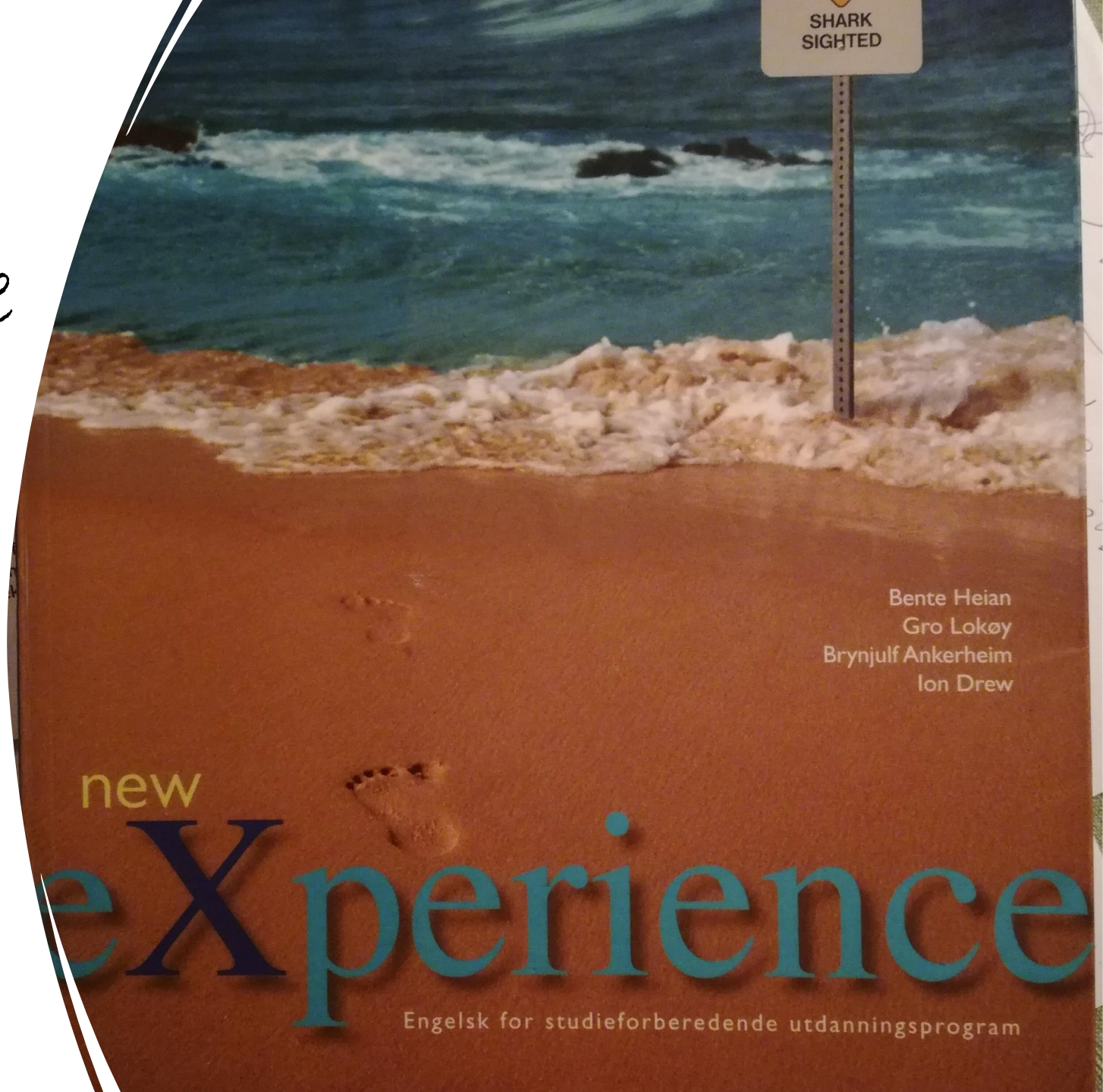

"I was looking for something ... I mean, I'd begun prasticing yoga and, you know, I was looking for the answers to life, how do I fit into the big picture? I know there's more to life than making lots of money and being successful and even getting married and having a family."

Madonna
Kabbalist and American pop-star

3.57 Discuss the following questions.

a Do you think it is true that young people are less religious than older people? If yes, why is this so? Has anything replaced religion today?

b Do you think it is true that young people are influenced by the way celebrities promote religion? Is it a good thing that famous people talk openly about their faith? Explain your views.

c Do you think religion should play an important role in some of the following fields?

Education
Government and politics
Family life

Hvordan bruke?

- Mange muligheter...

Sml. 'pionerprosjektet' Medier og livssyn ved Tryggheim vgs

Film og spor av livssyn

Seminar norsk & religion/etikk
3. kl. Tryggheim november 2014

v/Margunn Serigstad Dahle,
Damaris / NLA Mediehøgskolen Gimlekollen

DEN STORE INTERNASJONALE FEEL-GOOD KOMEDIEN

FRANÇOIS CLUZET OMAR SY

DE URØRLIGE

BASERT PÅ EN SANN HISTORIE OM ET UVENTET VENNSKAP

7

Fokus i januar 2015:

Fordjupingsoppgåva og film

Oasen skole Birkelid brukt som eksempel i ny bok om kristne grunnskoler

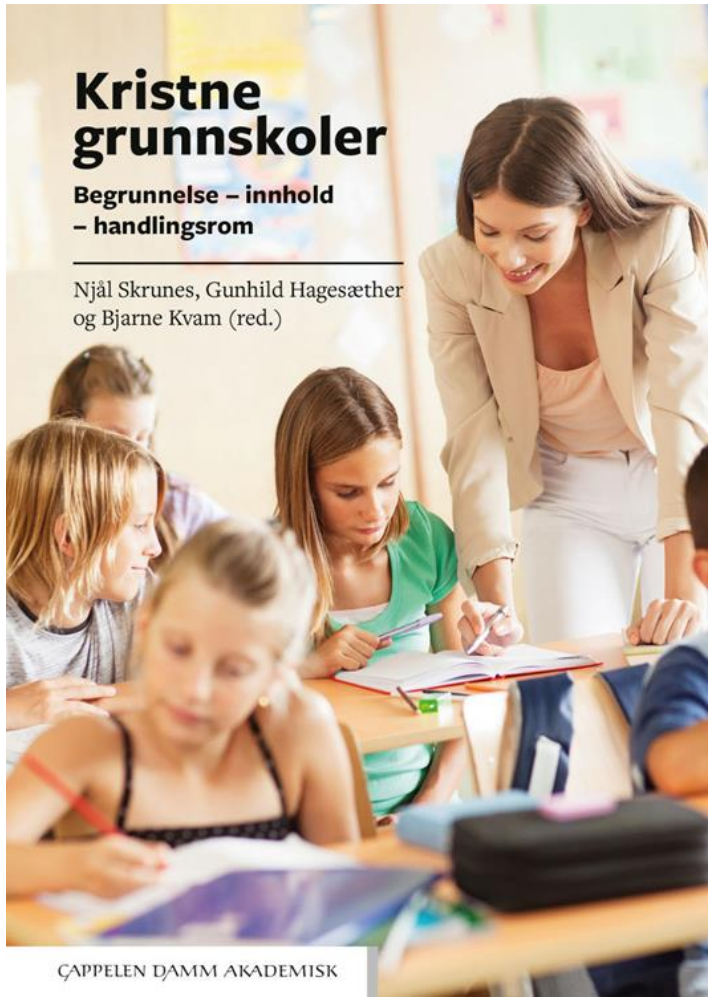

Siste nytt fra Oasen-skolene

Det kristne verdigrunnlaget i møte med medienes livssynsmangfold

med KFL-satsingen på Oasen skole Birkelid som case

Margunn Serigstad Dahle og Lars Dahle

KFL
KristenFagligLøft

Eks fra KFL

Jakten på den perfekte tro
NRK Super

Tror serien kan motvirke fremmedgjøring

Team- og produksjonsleder i Damaris Norge mener NRK har lykkes med å synliggjøre at vi alle har en tro, enten det er snakk om å tro på en spesifikk religion eller på det gode i mennesket.

Margunn Serigstad Dahle, som også er førstelektor ved NLA Høgskolen, har sett Selmas møter med barn fra ulike livssyn og hun liker det hun ser.

– Det er viktig at en sånn serie synliggjør både religiøse og sekulære livssyn. Det er i pakt med idealet om et livssynsåpent samfunn. Og det er også viktig at NRK løfter fram betydningen av trosfrihet, sier hun.

DAGEN
Grunnlagt 1919

- Etter å ha sett serien spør jeg meg selv: Hvordan blir tro egentlig forstått? Den umiddelbare tolkningen og forståelsen hos de som ser, er jo at tro er knyttet til noe religiøst. Det underbygges av vekten på de store religionene og utvalget som er gjort. Men midt i dette sier Selma at selv om en ikke er religiøs, så kan en tro på å være et godt menneske, slik Theodor sier i serien.

DAGEN
Grunnlagt 1919

Aktuell forskning om livssyn og læremidler - tre masteroppgaver 2020

Exploring traces of worldviews in literary texts in an EFL textbook

Helge Johan Stautland

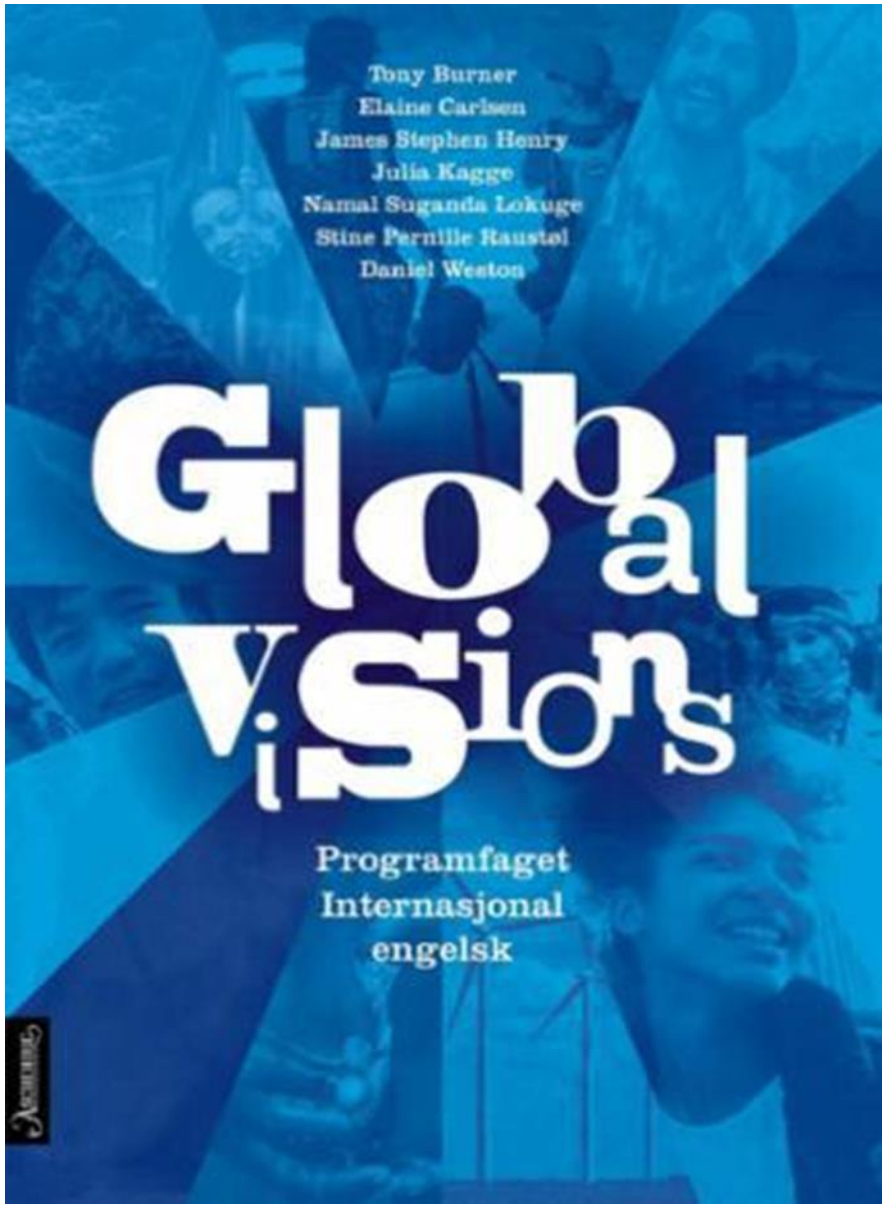

- «Hovudmålet med denne masteroppgåva er å undersøkja livssyn i dei skjønnlitterære tekstane i *Global Visions* - ei lærebok for programfaget Internasjonal engelsk...#
- ... Eit sentralt funn er at vestlege livssynsperspektiv og verdiar i ei viss grad blir tekne for gitt. Mange tekstar har karakterar som representerer moderne og sekulære kontekstar.
- Når andre livssynsperspektiv blir gitt plass i tekstane, er det med nokre få viktige unnatak gjerne gjennom dei noko eksotiske og annleistenkjande 'andre' karakterane i tekstane.»

VITENSKAPELIG HØYSKOLE
Norwegian School of Theology, Religion and Society

Fortellinger om kirkens makt

En kvalitativ studie av et utvalg historiedidaktiske lærebøkers representasjon av kristendommen i middelalderen

- «Hvordan fremstilles middelalderens kristendom i et utvalg norske lærebøker i historie for videregående trinn, fra 1976 og frem til 2013?...

- ... Fire tendenser synliggjøres på tvers av lærebøkenes kirkehistoriske fagstoff. En tendens er at religiøse aspekter ved middelalderkirken nedtones. I forlengelsen av dette er en annen tendens at lærebøkene vektlegger kirkens sosiale rolle og makt. En tredje tendens er at middelalderkirken beskrives mer ovenfra enn nedenfra, hvilket gjenspeiles i ulike individers og gruppers grad av aktivt aktørskap. En fjerde tendens er at middelalderkirken tillegges flere negative enn positive beskrivelser.»

VITENSKAPELIG HØYSKOLE
Norwegian School of Theology, Religion and Society

Representasjon av kristendom i lærebøker for grunnskolen fra 1980-2018

En tematisk lærebokanalyse av fremstillingen av kristendom i lærebøker for religionsfaget gjennom individrepresentasjon og tradisjonsrepresentasjon.

Maria Therese Søderlind Eriksen

Fagfornyelsen

Til FRIMODIGHET

- ikke forlegenhet

... på en kristen skole vil elevene lære å se etter livssynsmomenter som ligger til grunn for kunnskapen og også å bli bevisst grunnlaget for sin egen kritiske tenkning.

(fra utvidet overordnet del)

So here's what I want you to do, God helping you: Take your everyday, ordinary life-your sleeping, eating, going-to-work, and walking-around life-and place it before God as an offering. Embracing what God does for you is the best thing you can do for him. Don't become so well-adjusted to your culture that you fit into it without even thinking. Instead, fix your attention on God. You'll be changed from the inside out. Readily recognize what he wants from you, and quickly respond to it. Unlike the culture around you, always dragging you down to its level of immaturity, God brings the best out of you, develops well-formed maturity in you

Rom. 12. 1-2. The Message.